בה"י
שנה ו'
גליון
רנ"א

גליון דמאיר

פנינים יקרים, רעיונות מבריקים, סיפורים נפלאים,
מתוך שיעורי הרב הגאון המשפיע,
פה מפיק מרגליות
רבי **מאיר צוויבל** שליט"א
מחבר ספרי נר המאיר

פרשת
וירא
תשפ"ז

מאמר המאיר

בכח התשובה אפשר להחזיר את שנות הנעורים ולתקנם כראוי

כבתה 'אין' זקוק לה

בפרשתן (בראשית כב יד): 'ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה, אשר יאמר היום בהר ה' יראה'. ובמדרש (בר"ר נו י): 'מלמד שהראה לו הקב"ה בית המקדש חרב ובנוי חרב ובנוי'. וצריך ביאור הענין בזה.

ויש לומר בהקדם דברי הגמרא בשבת (כא:): 'אמר ר' זירא אמר רב מתנה, ואמרי לה אמר ר' זירא אמר רב, פתילות ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת מדליקין בהן בחנוכה, בין בחול בין בשבת, אמר ר' ירמיה, מאי טעמא דרב, קסבר כבתה אין זקוק לה ואסור להשתמש לאורה, אמרוה רבנן קמיה דאביי משמיה דר' ירמיה ולא קיבלה, כי אתא רבין אמרוה רבנן קמיה דאביי משמיה דר' יוחנן וקיבלה, אמר אי זכאי גמירתיה לשמעתיה מעיקרא, והא גמרה?!, נפקא מינה לגירסא דינקותא'. ע"כ.

ותאחז במשפט ידי

ונראה לבאר בהקדם מה דמצינו במסכת תענית (כט.) שאמר רבי יוחנן שאלמלי היה באותו הדור שבחורבן הבית היה קובע את צום תשעה באב בעשרה בו, מפני שבו נשרף רובו של היכל. והקשו האחרונים, דאדרבה איפכא מסתברא לשיטתיה, דהא רבי יוחנן סבירא ליה בבבא קמא (כב.) 'אשו משום חציו', דהיינו שהמדליק אש חייב על רגע ההדלקה, דכל מה שהלכה והזיקה אחר כך נחשב כאילו אירע ברגע שהדליקה, כמו זורק חץ, שהכל מתייחס אל תחילת המעשה, כמבואר **בנמוקי יוסף** שם, ואם כן אדרבה, כיון שהציתו האויבים את האור בתשעה באב, אף על פי שהלכה ודלקה כל עשירי, מכל מקום ההיזק והחורבן מתייחסים לתחילת המעשה שאירע בתשיעי.

ותירץ הרה"ק **רבי משה מבאיאן** זצ"ל בעל **שו"ת דעת משה** (בהערות על ארץ צבי ח"ב) שדווקא גבי בשר ודם מייחסים את הנזק לתחילת הפעולה, דכיון שהוציא את החץ מתחת ידו שוב אי אפשר לו להחזירה, ואם כן חשבינן כבר אז כאילו אירע הכל, כיון שבוודאי יגיע החץ, משא"כ גבי הקב"ה, שאף על פי שזורק חץ כביכול עדיין יכול להחזירה לא אמרינן כן אלא חשבינן את הנזק בשעה שאירע בפועל, וכיון שבחורבן הבית סייע הקב"ה ביד האויבים והצית בעצמו את האור כביכול, אם כן שוב מסתברא לרבי יוחנן לומר שהולכים אחר זמן המקרה בפועל וצריך לצום דווקא בעשירי שבו נשרף רוב הבית. והביא סמך לזה מן הפסוק (דברים לב מא) 'אם שנותי ברק חרבי ותאחז במשפט ידי', דפירש רש"י שם: 'למדו רבותינו באגדה מתוך לשון המקרא שאמר 'ותאחז במשפט ידי', לא כמדת בשר ודם מדת הקב"ה, מדת בשר ודם זורק חץ ואינו יכול להשיבו, והקב"ה זורק חציו ויש בידו להשיבן כאילו אוחזן בידו', ע"כ.

סעודת ברית על ערלת הלב

מסופר על צדיק אחד שהיה בעירו עשיר גדול עתיר נכסין, אך ידו קפוצה לכל דבר שבקדושה, פעם אחת בשעת הכושר ניצל הצדיק את ההזדמנות והוציא מן העשיר בעל כרחו סכום עצום לצדקה. והנה מני אז נהפך לבו של העשיר בקרבו והוא נעשה נדיב גדול ופזרן לצדקה עד שהכל דיברו מפלא הגדול, אף העשיר בעצמו הפליא את המהפכה שעברה עליו ומרוב שמחה ערך סעודה גדולה לכל בני העיר, וכאשר שאלוהו מה זה ועל מה זה ענה בצחות שהוא עורך סעודת ברית לעצמו, שכן הוא זכה לקיים בעצמו (דברים י טז) **'ומלתם את ערלת לבבכם'...**

והנה בחינה זו מצינו אצל אנשי סדם שהיו מושרשים במדות רעות וכמו שהעיד הפסוק 'ואנשי סדם רעים וחטאים לה' מאד', והדרך לבטל מדה מגונה זו רמוז בה גופה, ד'סדם' ראשי תיבות 'סוכה, ד' מינים', כי הנה בספה"ק מבואר בטעם מצות סוכה, כי האדם רואה את עצמו שרוי בטובה, עם דירה נאה, ומחמת כן הוא משתקע בהם ושוכח את התכלית שבשבילה נשלח לכאן, על כן צוה הקב"ה שיצא שבעת ימים מדירת קבע וישב בדירת עראי, בכדי שישים על לבו שכל העולם הזה עראי הוא וחולף במהרה, וירבה בממונו צדקה וחסד. וכן הוא במצות ד' מינים, דאיתא במדרש (ויקר"ר ל יב) **שארבעת המינים הללו רומזים על ארבע מדריגות שבישראל, בעלי תורה ובעלי מעשים טובים וכו' ואוגדים אותם כולם ביחד כדי שילמדו זה מזה.**

ויש לרמז זה בפסוק (קהלת יא ב)**: 'תן חלק לשבעה וגם לשמונה', 'תן חלק לשבעה' זה חג הסוכות שכולל בו מצוות ישיבת סוכה ומצוות נטילת לולב, ומתוך כך 'וגם לשמונה', שתעשה סעודה כמו הנימול לשמונה, לכבוד מילת הלב שנהפך לטובה.**

מאמר המאיר

כחצים ביד הקב"ה כן בני הנעורים

ובזה יש לפרש את הפסוק (תהלים קכז ד) 'כחצים ביד גיבור כן בני הנעורים', דהיינו שכמו החצים ביד הקב"ה שהוא גיבור ואיש מלחמה, שבידו להחזירם גם לאחר שכבר יצאו, כן בני הנעורים שאפשר להחזיר את ימי הנעורים גם לאחר שכבר חלפו ועברו על ידי תשובה, וכמו שאמרו חז"ל (סוכה נג.) גבי שמחת בית השואבה, שבעלי תשובה שבהם אמרו 'אשרי זקנתינו שכיפרה את ילדותינו'.

והנה **בבית אהרן** פירש את מאמר הגמרא 'כבתה אין זקוק לה', דבא לומר שגם מי שהוא בבחינת 'כבתה' וכבר אין בו תקוה, מכל מקום "אין" זקוק לה', כלומר, דהאין סוף ברוך הוא בכבודו ובעצמו הוא מזדקק לו לחזור ולהדליקו, ומחזיר את ימי נעוריו.

ובזה יש לבאר הגמרא, דדוקא כאשר אמרו הלכה זו לאביי בשם רבי יוחנן שהוא אמר שראוי לקבוע את הצום בעשירי באב, דמזה משמע שביד הקב"ה להחזיר את החצים גם לאחר שיצאו, דייקא אז קבלו, דלפי זה שפיר אמרינן שאפילו 'כבתה' ה'אין' זקוק לה', ולזה אמר 'נפקא מינה לגירסא דינקותא', דהיינו שלפי זה אפשר להחזיר את ימי הינקות שכבר עברו על ידי תשובה שלימה.

ואני והנער נלכה עד כה לתקן את ימי הנעורים בכח הדין של 'כבתה אין זקוק לה'

ובזה יש לבאר הדין ודברים בין יצחק לאברהם בפרשתן, דיצחק ברוב ענוותנותו החשיב את עצמו שלא ניצל כראוי את ימי נעוריו, ועל כן אמר לאברהם אביו 'הנה האש', פירוש שכמו האש שאומרים בו 'אשו משום חיציו' ומייחסים הכל לרגע ההדלקה, וזאת משום שאי אפשר להחזיר את האש לאחר שכבר יצא, כמו כן גם ימי כבר עברו וחלפו להבל ולריק ואיני יכול להחזירם, ואם כן 'איה השה לעולה', הרי איני ראוי כלל לעלות לקרבן על המזבח. ועל זה השיב לו אברהם אבינו: 'אלוקים יראה לו השה', כלומר הרי לגבי הקב"ה נחשבות גם פעולות האש והחץ כנעשו רק בשעת מעשה, שהרי הכל בידו והוא יכול להחזיר את החץ גם לאחר שכבר יצא, וכמו כן בכחו גם להחזיר את ימי נעוריך שכבר עברו ולהשיבם אליך על ידי תשובה אמיתית מעומק הלב, ואם כן 'לעולה בני', כי בידך הדבר.

וזהו 'וישב אברהם אל נעריו' (בראשית כב יט), דהיינו שאברהם אבינו גם הוא השתמש בעצה זו וחזר בתשובה על ימי נעוריו, אותם שנים שעברו עליו עד שלא הכיר את בוראו, ועל ידי זה החזירם אליו שלמים ונקיים עד שנתקיים בו 'ואברהם זקן בא בימים' (שם כד א), שהביא את כל ימיו עמו בשלימות, כדאיתא בספה"ק. וזהו הענין המובא בספה"ק **בית עין** (חנוכה) שהפסוק (בראשית כב ה) 'ואני והנער נלכה עד כ"ה' רומז על חנוכה שהוא בכ"ה בכסלו, עיי"ש. ולענינינו יש לומר שקאי על ימי הנעורים, 'ואני והנער נלכה עד כה', להורות שאפשר להחזירם ולתקנם על ידי תשובה אמיתית מעומק הלב בכח הדין של חנוכה 'כבתה אין זקוק לה'.

ובזה יבואר **המדרש** שהראהו בית המקדש חרב ובנוי, כי שם רואים ענין זה שאצל הקב"ה נחשב הכל רק בשעת מעשה, כי הוא יכול להחזיר את החץ גם לאחר שכבר יצא לדרכו, וממילא גם בני הנעורים שהם כחץ הזה אפשר לתקנם ולהחזירם על בוריים גם לאחר שכבר עברו על ידי תשובה.

תפילה כדבר איש אל רעהו

סיפר לי ידידי שישב פעם ולמד עם חבירו בבית המדרש, והנה הבחינו באחד המתפללים שיושב לידם ועל פניו ניכר שהוא שרוי בעצבות ובמרה שחורה, בתחילה לא הרגישו בנעימות לפנות אליו ולהתערב בענייניו, אך אחר כך חשבו שמא יש כאן ענין הצלת נפשות, ואם יתעלמו יעשו חטא בנפשם, על כן פנו אליו וגלגלו עמו שיחה על דא ועל הא עד שהלה סיפר להם את צרתו, בן מבוגר יש לו בביתו אשר מזה עידן ועידנים כבר הגיע לפרקו, והוא מחכה בכליון עינים לשדכן שיצלצל ויציע להם שידוך אך אין קול ואין עונה, וזהו הסיבה שהוא עצב כל כך. שאל אותו ידידי: 'אמור לי, עם ה' יתברך כבר דברת על זה?', 'וודאי!' נזעק הלה, 'יש לך מושג כמה תפילות כבר התפללתי על זה?!', אך ידידי הבהיר שלא לזאת היתה כוונתו, אלא לתפילה אמיתית שבו יראה כאילו ה' יתברך עומד לנגדו וישיח לפניו את צרתו כדבר איש אל רעהו ויתפלל אליו מעומק הלב.

למחרת חזר היהודי וסיפר לו בפנים שוחקות: 'אתמול קבלתי את דבריך והתפללתי כמו שאמרת לי, ואחר עשר רגעים התקשר אלי שדכן עם הצעה מצויינת'. ידידי שמח בשמחתו ואיחל לו הצלחה וברכה. והנה לאחר כמה ימים שוב נראה הלה עם פנים של תשעה באב, 'מה עכשיו?' שאל ידידי, 'אל תשאל' השיב הלה, 'כבר הייתי בטוח שהישועה באה, אך כעת נראה שהשידוך לא יבוא לידי גמר', 'אולי תתפלל שוב כמו שהתפללת לפני השידוך' הציע ידידי, 'אכן' תפס הלה את עצמו, 'איך לא חשבתי על זה בעצמי', ואכן כעבור כמה ימים הגיע לבשר שגמר את השידוך למזל טוב בשעה טובה ומוצלחת.

ואפשר להעמיס זה בפרשתן (בראשית יח כז): 'הנה נא הואלתי לדבר אל ה' כדבר איש אל רעהו, וסיבת הדבר הוא משום ש'אנכי עפר ואפר', שאני שרוי בעצבות ובמרה שחורה, וחייב אני להשיח את לבי למי שבידו להועיל באמת, ואולי רמוז בחינה זו גם בדיבורו של הקב"ה 'היפלא מה' דבר' ששום דיבור להקב"ה כדבר איש אל רעהו לא יתכסה, ובוודאי יתקבל תפלתו.

ליטול חלק בהוצאת הגליון ולהארות והערות או לקבל הגליון, ניתן לפנות gilyonhamier@gmail.com

עריכה
גליון זה ועוד ספרים וגליונות רבים וחשובים נערכו ע"י עורכי מלכות הוצאה לאור בארה"ק
צוות אברכים תלמידי חכמים שידם רב להם במכמני התורה והחסידות

חדש!!! הדפסת ספרים גם בכמות קטנה

מלכות
הוצאה לאור
עריכה • עימוד • הדפסה

מיוחד לעת הצורך הדפסה של 2 ימים

דפוס והוצאה לאור
דפוס מלכות בארה"ק עוסק כבר מזה שנים בהדפסת ספרים באיכות ובמהירות הנדרשת
עימוד - גראפיק - הדפסה - שופינג

347-584-8866 ma0733834811@gmail.com